

DOMAČE BRANJE S POMOČJO INTERNETA **Home reading and Internet**

Renata Čampelj Jurečič
Marijana Klemenčič - Glavica

POVZETEK

Temeljni namen obravnave domačega branja s pomočjo interneta in sodelovanja dveh šol je vsekakor v tem, da bi bilo domače branje dijakom čim bolj zanimivo in prijetno. Ob tem pa naj bi dijak sicer zahtevne elemente, ki jih po predpisih učnega načrta mora natančno obvladati, spoznal sam na preprost in zanimiv način.

Prek interneta so tako dijakom dane možnosti medsebojnega komuniciranja prek izbranega sistema (Chat, IRC ali ICQ, e-pošta, www), pa tudi možnosti kritičnega ocenjevanja obstoječega gradiva na različnih naslovih spletnih strani.

Ob vsem predstavljenem gradivu pa je treba povedati, da prikazana obravnava zahteva veliko časa, ki ga je znotraj prenatrpanega učnega načrta težko najti (informativno – učni načrt za obravnavo domačega branja Tantadruj predvideva namreč le dve učni uri).

ABSTRACT

Studying literature at home can be made more interesting and enjoyable through the Internet by collaboration between students from two different schools. By such approach, all difficult elements and mastery of them as required by the curriculum are presented to students in a simple and more interesting way.

Websites enable students to communicate through the chosen systems (Chat, IRC, ICQ, e-mail, www) and to critically assess the current materials available on The Net.

Considering all the materials presented, we need to emphasize that this approach is time consuming and cannot be realised within the timelimit set by the curriculum. (For your information, according to the curriculum dealing with home reading of the short-story Tantadruj in class is limited to two lessons.)

Ključne besede

domače branje, interpretacija, kritično mišljenje, ustvarjalno in inovativno učenje, internet, sodelovanje med dijaki različnih šol, on-line projekt

Keywords

home reading, interpretation of literature, critical thinking, creative and inovative learning, Internet, collaboration between students from different schools, on-line project

UVOD

Eno izmed književnih besedil, ki je v novem učnem načrtu za 3. letnik gimnazij, strokovnih in tehniških šol uvrščeno med obvezna besedila (ter med obvezno domače branje), je tudi novela Tantadruj avtorja Cirila Kosmača.

V zadnjem času vedno bolj prevladuje prepričanje nekaterih, da slovenski srednješolci berejo zelo malo ali skoraj nič. Meniva, da dijaki berejo več strokovne literature, literature, povezane z njihovo osebnostjo ..., manj pa umetniške. Kot kaže raziskava Savine Zwitter o branju slovenskih gimnazijcev, je največji problem premajhna motivacija za branje. Tako sva v

pogovorih z dijaki ugotovili, da potrebujejo pravo vzpodbudo in prijatelja, s katerim bi se pogovorili o prebranem.

Odločili sva se, da bova s pomočjo novih didaktičnih pristopov in sodobne tehnologije ustregli njihovi želji. Dogovorili sva se, da bova novelo Tantadruj obravnavali v sodelovanju - s pomočjo interneta, in sicer prek sistema Chat, IRC ali ICQ ter elektronske pošte. Dijaki ene šole sprašujejo ter sočasno analizirajo odgovore dijakov druge šole, iščejo ter izmenjujejo podatke o vsebini, tekmujejo v prepoznavanju posameznih prevladujočih elementov v vsebini ... in izdelujejo spletne strani.

PREDVIDENI POTEK DELA

Pred branjem novele dijaki obeh šol dobijo vprašanja, na katera odgovarjajo med branjem.

Vprašanja:

1. Razloži naslov novele.
2. Opiši Tantadrujevo zunanost in označi njegov značaj.
3. Česa si Tantadruj želi? Zakaj?
4. Kdo ga odvrtača od te želje? Zakaj?
5. Kakšen simboličen pomen ima Tantadrujevo nabiranje zvoncev?
6. Naštej vse posebneže v noveli in jih označi.
7. Kako delujejo ideje norčkov na vaščane? Utemelji.
8. Na kakšen način so norčki smešni? So tudi tragični? Utemelji.
9. Kdo norčke doživlja drugače kot večina? Zakaj?
10. Katera dva svetova sta prikazana v noveli? Razloži.
11. Kakšni so vaščani? So tudi oni komični?
12. Komu so podobni župniki: vaščanom ali norčkom? Utemelji.
13. Katero idejo zastopajo norčki? Pojasni, kdo se še opredeli za to idejo.

PRVA URA V RAČUNALNIŠKI UČILNICI

Vsak dijak svoje odgovore posreduje po internetu dijakom druge šole. Zatem se dijaki med seboj pogovarjajo o tistih odgovorih, ki se razlikujejo (vsebinsko), in poskušajo najti pravi odgovor.

Sledi povzetek dela prve ure obravnave in napotki za nadaljnjo obravnavo novele.

DRUGA URA V RAČUNALNIŠKI UČILNICI

Dijaki si ogledajo dva zaigrana posnetka, ki se vsebinsko navezujeta na dogajanje v noveli. Oba zaigrana izseka odigrajo dijaki Gimnazije Ledina (Gimnazija Novo mesto na videokaseti po pošti prejme oba posnetka).

Prvi zaigrani izsek: Tantadrujevo otroštvo.

Drugi zaigrani izsek: Tantadruj išče možnosti za smrt.

Po gledanju zaigranih izsekov iz novele dijaki Gimnazije Ledina postavljajo vprašanja dijakom v Novo mesto, ki jim seveda sočasno odgovarjajo. S kolegico sva že pred začetkom dela dogovorjeni, da dijake opozoriva, naj se vprašanja in odgovori res navezujejo na gledane izseke (Tantadrujev pogled na življenje in smrt ter na svet, v katerem živi).

PREDVIDENA VPRAŠANJA DIJAKOV:

- Odlomka umestite v celotno dogajanje.
- Poimenujte Tantadrujevo največjo željo.
- Ali bi lahko rekli, da smrt Tantadruja predstavlja neko vrednoto? Utemeljite.
- Se strinjate z mnenjem, da vsak posameznik sam odloča o tem, kaj bo storil s svojim življenjem? Pojasnite, kako daleč sega svoboda odločanja o življenju in smrti.
- Kakšen je odnos ljudi in župnika do Tantadruja in njegovega iskanja?
- Je bila v zaigranih odlomkih opazna tudi ironija? Kje? Utemeljite.
- Kakšno je župnikovo mnenje o življenju in smrti? Zakaj je takšno?
- Če ste opazovali Tantadruja in njegovo obnašanje v odlomku, ko župnik zavrne njegovo trenutno rešitev, ste gotovo nekaj opazili. Pojasnite kaj in utemeljite, zakaj se Tantadruj tako obnaša.

Sinteza

Najprej sledi pogovor o pretekli obravnavi in problemsko zastavljenih vprašanjih in odgovorih dijakov.

Če dijakom med samim pogovorom po internetu ne uspe ugotoviti, da se oba zaigrana odlomka navezujeta na bivanjsko problematiko, postaviva vprašanja, s pomočjo katerih lahko dijaki sintetizirajo pridobljene informacije. Npr.: glede na prejšnje odgovore razložite, kaj pomeni izraz EKSISTENCIALNA PRVINA, ter iz vsebine novele Tantadruj navedite štiri značilnosti.

TRETJA URA V RAČUNALNIŠKI UČILNICI

Dijaki si najprej ogledajo dva odlomka iz celovečernega filma o Tantadruju:

- prvi odlomek: Peregrin poje Tantadrujevo pesem,
- drugi odlomek: nočni pokop Tantadruja in župnikov odziv na nočni dogodek.

Dijaki komentirajo temi predvajanih odlomkov. Sledi postavljanje vprašanj in odgovorov ter primerjava le-teh. Takoj zatem postaviva vprašanja, na katera vsak dijak takoj odgovori. Sledi analiza odgovorov.

UČITELJEVA USMERJENA VPRAŠANJA:

- V prikazanem odlomku izpostavi tebi najbolj fantastičen element ter svojo izbiro utemelji.
- Katera barva izstopa, ko nastopijo župniki? Utemelji.
- Kakšen vtis se ustvarja ob tej barvi? Bi lahko rekli, da omenjena barva prinaša nove simbolne pomene?
- V odlomku poiščite groteskne motive ter jih natančno razložite.

Sinteza

Pogovor o preteklih obravnavah ter ugotovitve, da smo do sedaj v Tantadruju našli že eksistencialne prvine, v katerih je veliko kontrastov pa tudi ironije, ter fantastične prvine, znotraj katerih pa je veliko grotesknega, včasih pa najdemo tudi simbole.

Dijaki sami ugotovijo, da pa se v Tantadrujevi pesmi kaže nekaj realističnega, saj govori o soncu in mrazu in na tem mestu prehaja v kontrast, obenem pa je to simbol za sodobni svet (pisatelj je kot otrok pesem poslušal, da bi se kratkočasil in se veselil, odrasel pa ob pesmi čuti bolečino, torej žalost, trpljenje in odrešitev iz stisk).

Glede na dejstva, da dijaki do takšnih zaključkov pridejo preko natančnih obravnav že predelanih vsebin v šoli, REALISTIČNE PRVINE v noveli natančno, samostojno predelajo doma.

Vsak dijak izbere poljuben odlomek iz novele (dolga 1,5 do 2 strani) ter v njem analizira slog ter realistične prvine.

ČETRТА URA V RAČUNALNIŠKI UČILNICI

Vsak dijak svojo nalogo natančno predstavi – iz besedila izloči realistične prvine, če pa v besedilu nastopajo tudi fantastične in eksistencialne prvine, analizira tudi te.

Na slogovni ravni dijaki sami opazijo, da se prepletajo tradicionalne in moderne literarne prvine (primer: preskoki iz preteklosti v sedanost – nehotni spomin ...).

Dijaki ves čas potrjujejo medsebojno razumevanje besedil z vprašanji in utemeljevanji lastnih stališč prek interneta.

PETA URA V RAČUNALNIŠKI UČILNICI

Dijaki si domače branje o Tantadruju ogledajo na internetu na naslovu <http://solajenora.krneki.org>. Če je na tej ali še na kaki drugi strani več različic obravnave domačega branja Tantadruj, se dijaki razdelijo v skupine in vsaka skupina kritično vrednoti predstavljeno domače branje na posamezni domači strani.

Za domačo nalogo dijaki napišejo ali kritični komentar na analizirane informacije domačega branja na internetu ali razpravljalni ali interpretativni esej. Pri kritičnem komentarju analizirajo:

- kaj so opazovali (vsebino, osebe, teme, motive, eksistencialne prvine, realistične prvine ...),
- s kakšnim namenom so poimenovano opazovali in vrednotili,
- kaj pozitivnega so našli v danih podatkih DB na internetu,
- česa (katerih podatkov) ni, kaj bi sami dodali,
- lahko zaupamo vsem informacijam o DB, ki se pojavijo na internetu, ali je bolje, da knjigo najprej preberejo sami, kritično se opredelijo,
- oblikujejo lastno mnenje o tem, kaj nam danes nudi razvoj tehnike in ali res lahko vse tehnične iznajdbe uspešno izkoristimo za olajšavo lastnega dela.

ŠESTA URA V RAČUNALNIŠKI UČILNICI

Dijaki si izmenjajo svoje naloge, ki jih tudi vrednotijo, opozarjajo na morebitne napake, iščejo najboljšo nalogo ...

Lahko izdelajo nekaj križank in rebusov ter pripravijo kviz iz poznavanja Kosmačevega življenja in dela.

Po obravnavi dijaki izdelajo spletno stran, s katero sodelujejo v okviru mednarodnega projekta The global schoolhouse (<http://www.gsn.org/>) za najboljšo spletno stran za učno snov.

Na koncu te ure narediva anketo, kaj menijo dijaki o obravnavi domačega branja s pomočjo interneta ter sodelovanja med šolami, kaj bi se dalo izboljšati, česa je bilo v obravnavi preveč/premalo ...

Rezultate ankete upoštevava pri nadaljnjem delu.

Literatura

Helga Glušič: Spremna beseda novele Tantadruj, MK, Lipa Koper, Ljubljana 1980.

Vladimira Korošec: Stezice do BU 3, Založba Rokus, Ljubljana 1999.

Zoran Božič: Poljub zlata 2, DZS, Ljubljana 1998.

Spletne strani interneta.

Avtorici

Čampelj Jurečič, Renata, prof. slovenščine na Gimnaziji Novo mesto, je vključena v projekte v okviru ZRSŠ: Ogledalo, Modeli ravnanja šol ob pojavu izostajanja, Spremljava novega UN, sodelovanje v študijski skupini, izobraževanje učiteljev ...

e-pošta: renata.campelj-jurecic@guest.arnes.si, www: <http://www.s-gim.nm.edus.si>

Klemenčič - Glavica, Marijana, prof. slovenščine na Gimnaziji Ledina Ljubljana, sodeluje v projektih v okviru ZRSŠ: Odprta šola, Spremljava novega UN, sodelovanje v študijski skupini, zunanja ocenjevalka na maturi ...

e-pošta: marijanag@hotmail.com, www: <http://www.s-gimled.lj.edus.si>